

EL LLINATGE PRATS A SANT ANTONI DE PORTMANY (EIVISSA)

Marià TORRES I TORRES

Al llarg d'aquestes línies ens proposam de presentar el resultat de la recerca del llinatge *Prats* a través dels segles posteriors a la conquesta catalana de 1235, establert al municipi de Sant Antoni de Portmany (Eivissa). Hem escollit l'any 1936 com a data més recent de la nostra recerca per raons diverses; per una banda hem pogut consultar un Padró municipal de rústica i urbana d'aquest any, en el qual apareix la relació nominal dels contribuents, amb nom i llinatges, i encara el malnom de la família, que adquireix el veritable referent distintiu del titular (MOLL, 1982, 33). L'esmentat document ve dividit per parròquies: Sant Antoni, Sant Rafel, Sant Mateu, Santa Agnès, les quals constitueixen avui dia el municipi de Sant Antoni de Portmany.

D'altra part, l'any 1936 és una data molt important i de referència a l'economia del poble: el turisme. Aquest any només existia un hotel, l'Hotel Portmany, que havia obert les portes l'any 1932, i dues fundes, 'La Esmeralda' i 'Miramar'. Pocs anys després de la Guerra Civil obriran dos hotels més: 'Ses Savines' i 'Sant Antoni', els quals marcaran el ritme creixent de construcció d'establiments turístics que ha arribat fins gairebé als nostres dies. La nova planta turística farà que nombroses famílies de l'interior de l'illa abandonin el conreu secular de la terra i vagin a cercar feina dins el sector turístic de la costa; famílies senceres de Santa Agnès de Corona, de Sant Mateu d'Aubarca, de Sant Rafel de sa Creu, i encara d'altres pobles, s'instal·laran a Sant Antoni, sobretot al barri de ses Païsses. Doncs bé, l'any 1936 marca el moment anterior a aquest moviment de població des de l'interior de l'illa cap a la costa. L'any 1936, Sant Antoni passava poc dels cinc mil habitants (BARCELÓ, 1970,258).

Hem escollit el llinatge *Prats*, i no un altre, perquè aquest és, i amb molta diferència, el més freqüent dins la parròquia o poble de Sant Antoni de Portmany.

Per a la recerca ens hem servit de documents inèdits i d'estudis històrics, per una banda; per l'altra, d'entrevistes orals amb persones majors del poble.

1.- FREQUÈNCIA DE LLINATGES L'ANY 1936

Bonet (24)

Cardona (42) 8,34%

Cañellas (29)

	Colomar (12)	
5	Costa (53) 10,53%	
	Diego (1)	
	Escandell (2)	
	Ferrer (12)	
	Garcia (1)	
10	Kramer (1)	
	Mayans (1)	
	Marí (6)	
	Planells (6)	
	Portas (5)	
15	Prats (117) 23,26%	
	Ramon (22)	
	Rey (1)	
	Ribas (70) 13,91%	
	Riera (16)	
20	Riquer (3)	
	Roig (1)	
	Roselló (13)	
	Sala (22)	
	Serra (6)	
25	Tarrés (1)	
	Torres (39) 7,75%	
	Tur (8)	
	Vingut (9)	
	Wallis (1)	

2.- ELS ORÍGENS DEL PRATS A EIVISSA: SEGLE XIII

Pocs anys després de la conquesta catalana, esdevinguda el 8 d'agost de 1235, els pobladors del Quartó de Portmany van a Tarragona a retre homenatge i jurament de fidelitat al seu senyor, Guillem de Montgrí. Al document que recorda aquest acte ja apareix un home de nom Berenguer *Prats* (MARÍ CARDONA, J.: 1985, 52).

3.- SEGLES XVI I XVII

No tenim dades del llinatge *Prats* durant els segles XIV i XV. Hem d'esperar el segle XVI per tornar a trobar notícies de les famílies *Prats*. Els *Llibres d'Entrevinements* ens ofereixen alguna informació (MARÍ CARDONA, J.: 1981, 173-175):

- Francesc Prats (1543).
- Bartomeu Prats, 'Forner' (1582).
- Nicolau Prats, 'Beia' (1642).
- Cas Prats, 'Frare' (1650).
- Francesc Prats, 'Mosson Gros', (1667).
- Nicolau Prats, 'Frare' (1676).

Del segle XVII tenim dades de població. Segons l'historiador FAJARNÉS (1888, 31), l'any 1652, el Quartó de Portmany tenia mil sis-cents vuitanta habitants. Cal advertir que l'antic Quartó abraçava, a més del municipi de Sant Antoni, les actuals parròquies de Sant Agustí des Vedrà, Sant Josep de sa Talaia, es Cubells, avui pertanyents al municipi de Sant Josep.

4.- SEGLE XVIII

Són nombroses les dades que coneixem d'aquest llinatge durant el segle XVIII. Un informe elaborat pel vicari l'any 1784 ens dona compte de la població i de les famílies. L'any 1785, el primer bisbe d'Eivissa, Manuel Abad y Lasierra, duqué a terme la nova divisió parroquial de l'illa, moment a partir del qual els antics quartons són dividits en les parròquies que pràcticament configuren avui dia els municipis d'Eivissa i Formentera. Fins l'any 1785, Sant Antoni era una vicaria que depenia de l'única parròquia existent a l'illa des dels temps de la conquesta de 1235, Santa Maria. Segons l'esmentat informe, Sant Antoni comptava amb dues-centes vuitanta-vuit famílies que sumaven mil quatre-cents vint-i-tres habitants; s'ha d'advertir que ja no s'hi comptava ni Sant Josep ni es Cubells, que antigament eren de Portmany (DEMERSON: 1980, 217).

A les darreries del segle XVIII, l'any 1786 trobam que hi havia setze famílies que portaven el llinatge *Prats*, tretze de les quals vivien a la vènda de sa Vorera, i les tres restants a la part de migjorn de la parròquia. (MARÍ CARDONA, J.: 1985, 66-79).

- Can Turetó
- Can Prats Talaies
- Can Xico Barda
- Hort de ca n'Ignasi
- 5 Can Frare
- Can Toni Roca
- Can Toniet Frare
- Can Mossonet
- Can Joanet Francisca
- 10 Can Nicolau Prats
- Can Pep Prats
- Can Pep Beia
- Can Nicolau de sa Vilda
- Can Gasparó
- 15 Can Xico Frare
- Can Toni Jurat

5.- SEGLE XIX

A través dels documents parroquials, coneixem la relació de les famílies que portaven l'esmentat llinatge al segle XIX, entre els anys 1836-1840 (MARÍ CARDONA: 1985, 66-79). El municipi de Sant Antoni, l'any 1842 tenia tres mil vuit-cents sei-

xanta-quatre habitants (BARCELÓ: 1970, 27). Des de les darreries del XVIII a la meitat del XIX, observam que molts llinatges *Prats* s'han perdut, encara que resta el malnom de la casa; d'altra part, nombroses famílies *Prats* s'han anat dividint. Amb els cinquanta anys transcorreguts, ha passat el següent:

	Segle XVIII	Segle XIX
1.-	Can Prat Talaies Llinatge Prats	Can Talaies Llinatge Costa
2.-	Can Turetó Llinatge Prats	Can Turetó Llinatge Arabí
3.-	Hort de ca n'Ignasi Llinatge Prats	Ca n'Ignasi Llinatge Roselló
4.-	Can Xico Barda Llinatge Prats	Can Barda Llinatge Ribes
5.-	Can Frare Llinatge Prats	Can Prats Frare Llinatge Prats
6.-	Can Toni Roca Llinatge Prats	Can Roca Llinatge Prats
7.-	Can Toniet Frare Llinatge Prats	Can Toniet Llinatge Prats
8.-	Can Mossonet Llinatge Prats	Can Mossonet Llinatge Prats
9.-	Can Joanet Francisca Llinatge Prats	Can Joanet Llinatge Prats
10.-	Can Nicolau Prats Llinatge Prats	Can Nicolau Llinatge Prats
11.-	Can Pep Prats Llinatge Prats	Can Pep Prats Llinatge Prats
12.-	Can Pep Beia Llinatge Prats	Can Beia Llinatge Marí
13.-	Can Nicolau de sa Vilda Llinatge Prats	Can Joan Nicolau Llinatge Cardona

14.-	Can Gasparó Llinatge Prats	Can Gasparó Llinatge Prats
15.-	Can Xico Frare Llinatge Prats	Can Frare de sa Creu Llinatge Prats
16.-	Can Toni Jurat Llinatge Prats	Can Jurat Llinatge Prats

El malnom s'ha conservat simplificat en la major part dels casos, mentre que, per altra banda, en deu casos s'ha conservat el llinatge *Prats* i en sis casos ha canviat.

Trobam que el llinatge *Prats* s'ha estès notablement al llarg del segle XIX:

Can Tanca
Can Tura
Can Xumeu Torre
Cas Prats
Can Gasparó de Montsalíu
Can Juradí
Can Marc Roselló
Can Pep de sa Vilda
Can Fornet
Ca na Portes
Can Cova

En total, són onze famílies més que han pres el llinatge *Prats*.

6.- SEGLE XX

Arribats al segle XX, referint-nos sempre al document de 1936, fent el recompte dels *Prats*, trobam que són quaranta-set els propietaris que porten aquest llinatge:

	Can Gasparó		Can Pep Prats
	Can Bonet		Sa Roca
	Can Gasí de Dalt		Can Turetó
	Can Jurat		Ca na Parra
5	Can Pilot	20	Can Lluc Prats
	Can Gasí		Can Mariano Pujolet
	Can Valencià		Can Joanet
	Cal Lavi		Can Prats
	Can Vicent Prats		Can Sant de Dalt
10	Can Micaleta	25	Can Fontet
	Sa Plana		Can Nicolau
	Es fumeral		Can Manyà
	Can Costa		Can Toni Rova
	Can Guillemó		Can Ferrer Pou
15	Sa Torre	30	Can Gasparó

	Can Mossonet	40	Can Tura
	Can Carrerons		Ses Cases
	Can Ribes		Can Pep Roig
	Can Xico Plana		Can Rafalet
35	Can Ramon		Can Toniet
	Can Frit	45	Can Cova
	Can Sastre		Es Camp Pla
	Can Vicent Prats		Can Frare
	Can Xiquet Prats		

CONCLUSIONS

El llinatge *Prats*, arribat a Eivissa amb els repobladors catalans que al segle XIII s'establiren al Quartó de Portmany, es manté fins als nostres dies. Trobam que han perdurat fins al segle XX els noms, malnoms, llinatge i ubicació de les famílies, que veiem documentats als segles XVII i XVIII:

Can Frare, llinatge Prats (1650).
 Can Mossonet, llinatge Prats (1723).
 Can Nicolau, llinatge Prats (1676).
 Sa Roca, llinatge Prats (1786).
 Can Toniet, llinatge Prats (1786).
 Can Joanet, llinatge Prats (1786).
 Can Pep Prats, llinatge Prats (1786).
 Can Vicent Prats, llinatge Prats (1786).
 Can Gasparó, llinatge Prats (1786).
 Can Jurat, llinatge Prats (1786).

Aquestes deu famílies deuen ser les originàries que han donat lloc al repartiment del llinatge *Prats*, no solament per tot el Quartó de Portmany, sinó també per la resta de l'illa d'Eivissa.

BIBLIOGRAFIA

- BARCELÓ PONS, B. (1970) *Evolución reciente y estructura actual de la población en las Islas Baleares*. C.S.I.C. Madrid-Ibiza.
- DEMERSON, J. (1980). *Ibiza y su primer obispo: D. Manuel Abad y Lasierra*. Madrid.
- FAJARNÉS TUR, E. (1887). *Reseña histórico científica de la epidemia de peste bubónica padecida en Ibiza en el año 1652*. Eivissa.
- MARÍ CARDONA, J. (1981). *Els Llibres d'Entrevéniments*. Institut d'Estudis Eivissencs. Eivissa.
- MARÍ CARDONA, J. (1985). *Sant Antoni de Portmany. Parròquies d'Eivissa i Formentera (1785-1985)*. Institut d'Estudis Eivissencs. Eivissa.
- MOLL, F. de B. (1982). *Els llinatges catalans*. Palma de Mallorca.
- AJUNTAMENT DE SANT ANTONI DE PORTMANY (1993). *Padró Municipal de Rústica i Urbana (1936)*.